

POSUDEK

oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení studenta/studentky: Jan Brožek

Název práce: Evropská diplomacie a konzulární ochrana jako aspekt občanství Evropské unie

Titul, jméno a příjmení oponenta práce: Mgr. Jaroslav Větrovský, Ph.D.

Pracoviště oponenta práce: ZČU, Právnická fakulta, Katedra mezinárodního práva

Na začátek je třeba říci, že ačkoliv je diplomová práce (DP) obhajována na katedře mezinárodního práva, týká se mezinárodního práva jen velmi okrajově. Obsahově je práce zaměřena zejména na zkoumání unijního práva, a to v té jeho části, která se týká vnějších vztahů Evropské unie (EU). Otázce vztahu evropské diplomacie a mezinárodního práva veřejného (MP) se diplomant spíše vyhýbá. Zdá se, jakoby sama skutečnost, že EU je mezinárodní organizací, byla v očích diplomanta dostatečným důvodem k tomu, aby téma své práce chápal jako téma spadající do oblasti MP. Tak tomu ovšem není.

Nejdříve bych však chtěl uvést některé kladné stránky práce. Oceňuji, že práce je napsána pečlivě, formálně odpovídá požadavkům kladeným na tento typ práce, množství použité literatury je přiměřené, poznámkový aparát je koncipován jednotně a odpovídá formě stanovené příslušnými ISO normami. Práce je také prostá výraznějších jazykových nedostatků. Překlepy či gramatické chyby se objevují, avšak spíše v omezené míře. Z tohoto hlediska – formálního hlediska – tedy považuji DP za zdařilou.

Obsah práce je nicméně o poznání problematičtější. Především, jak už jsem uvedl výše, DP postrádá výraznější mezinárodně právní rozměr. Dokonce by bylo možné říci, že otázkám spojeným s MP se diplomant vyhýbá a nevěnuje se jim ani tam, kde by jejich tematizace byla příhodná. Z částí DP, ve kterých se diplomant vyjadřuje k mezinárodně právním souvislostem svého tématu, navíc vyplývá, že jeho orientace v obecných pojmech MP, jakož i v diplomatickém mezinárodním právu je velmi povrchní a nedostatečná. Ukazuje to již neobratně používaná terminologie, např. když diplomant píše o „zmnožení subjektů“ mezinárodního práva (s. 2), ačkoliv uvažuje o entitách, jako jsou nevládní organizace, které samostatným subjektem MP nejsou. Zmiňuje se také o organizacích, kterým byly uděleny „svrchované“ pravomoci (s. 4), a jako příklad uvádí Radu bezpečnosti OSN (!), jež samozřejmě žádnou mezinárodní organizací není. Matoucí je i jeho vyjádření, že EU disponuje funkční suverenitou, aniž tento pojem vysvětluje, a za nepřijatelné je nutné považovat jeho tvrzení, že EU dnes stojí „na územním základu“ (s. 5), neboť mezinárodní organizace z definice žádným územím nedisponují.

Tímto způsobem bychom mohli výčet zavádějících, či dokonce nesprávných tvrzení dále rozšiřovat. Viz např. s. 16, kde diplomant uvádí: „Právní subjektivitu jako takovou EU postrádala až právě do přijetí Lisabonské smlouvy. Totéž vyplývá již v rozsudku SDEU ze dne 31. března 1971 ve věci AETR, kde bylo uvedeno, že: ‚má možnost vstupovat do smluvních vztahů se třetími státy v plném rozsahu vymezených cílů‘. Do přijetí Lisabonské smlouvy vystupovalo Evropské společenství toliko jako politický útvar.“ První a třetí věta však jistě nejsou nesporné a odkaz na rozsudek SDEU jejich pravdivost rozhodně nepotvrzuje. Spíše lze mít za to, že před Lisabonskou smlouvou nebyla subjektivita EU výslovně zakotvena v zakládajících smlouvách. To ale neznamená, že EU subjektivitou nedisponovala. Je totiž

zřejmé, že pokud EU v nějaké době nedisponovala samostatnou právní subjektivitou, není možné na ní v té době nahlížet jako na mezinárodní organizaci.

Diplomantovi jistě nelze upřít velmi dobrou znalost unijního práva upravujícího oblast zahraničních styků EU a výkonu diplomacie. Mnohé otázky týkající se vztahu tohoto práva EU a MP však nechává nedořešeny. Příkladem je problematika imunit osob zastupujících EU ve třetích státech. Na s. 44 se diplomant v tomto ohledu dovolává analogického použití Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích. Otázka však je, co je zdrojem imunit takových zástupců? Vídeňská úmluva o diplomatických stycích? A disponují tito zástupci skutečně diplomatickou imunitou? O jakou imunitu jde, funkční nebo osobní? Jakého porušení by se dopustil stát v případě, že by k imunitě zástupce EU nepřihlédl? Lze např. považovat za slučitelný s MP postoj Velké Británie z roku 2021, podle kterého nebyly osobám působícím na zastoupení EU v Londýně přiznány imunity právě proto, že Velká Británie toto zastoupení nepovažovala za diplomatickou misi?¹

Navrhuji, aby se právě těmto otázkám diplomant věnoval v rámci obhajoby předložené DP. Předloženou DP tedy doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocené stupněm „velmi dobře“.

V Praze dne 11.5.2022

Mgr. Jaroslav Větrovský, Ph.D.

¹ Viz např. zde: <https://www.theguardian.com/world/2021/jan/21/uk-insists-it-will-not-grant-eu-ambassador-full-diplomatic-status>.